

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 384. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915686692128/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

- Arab. for stedfortræder, nemlig for Muhammed som muslimernes religiøse og politiske leder. Specielt tænkes på den også fra *1001 nats eventyr* kendte kalif i Bagdad, Harun al Rashid (786-809). – *Zechin(er)*: æ. (venetiansk) guldmønt, tidl. anvendt i Orienten som betalingsmiddel. Møntenheden forekommer i *1001 nats eventyr*.
- 120 *Hadjis*: troende muslimer, der har gennemført den påbudte pilgrimsrejse til Mekka.
- 121 *Hvorfens*: se n.t.s. 89. – *Zenit (...)* *Nadir(s)*: himmelpunkter: der hvor solen står direkte over beskueren (Z.), og det modsatte punkt (N.).
- 122 *Moslemim*: arab. flertal af muslim, troende.
- 123 *tautologisk*: som indeholder en gentagelse. – *Kadiften*: dommer inden for det traditionelle religiøse og verdslige islamiske retssystem, sharia.
- 124 *Lombroso(s)*, Cesare (1836-1909): ital. psykiater. Grundlagde med *Luomo delinquente (...)* (1875, «Det forbryderiske menneske») sin kriminalantropologiske lære om forbrydertyperne. – *Skrift (...)* *Reining*: arabisk læses fra højre mod venstre. – *Budene*: påbud i Bibelen, bl.a. de ti bud, 2. Mos. 20. – *Kneeler*: rovinsekt, hvis benstilling antyder en bedende holdning. – *Favn(e)*: gl. længdemål = 3 alen, ca. 190 cm. – *Peribani*: opræder i *1001 nats eventyr*.
- 125 *Kransabter (...)* *lige Sværd*: i korsrogens kampe mellem muslimer og kristne var de første traditionelt bevæbnede med k., de sidste med lige sværd. – *Canossa*: slot i Norditalien. Berømt for den ydmygelse, pave Gregor VII 1077 tilføjede den ty. kejser Henrik IV (1056-1106). Han måtte for at blive løst af kirkens band vandre barfodet en vinterdag op til det højtbeliggende bjergslot. Herfra begrebet C.-gang: at ydmyge sig for dog at vinde fordel derved. – *Franker*, *Hohenstauffer*, *Hohenzollern*: ty. konge- og kejserslægter. Henrik IV var franker, kong Henrik VII (1220-1235) hohenstauffer. Hohenzollern blev det seneste ty. kejserslus. – *Giver Kejseren (...)* *Guds er*: Mat. 22,21f. – *Cæsars Efterfølger*: se n.t.s. 33. De senere ty. kejsere opfattede sig som efterfølgere af de rom. kejsere. Det ty. kejserrige, som i perioder omfattede væsentlige dele af Italien, benævnte sig *Det hellige romerske rige af tysk nation*. – *den sorte Sten*: himmelfalden sten indmuret i islams største helligdom, Kabaen i Mekka. Skal opr. have været rød, men er sortnet pga. menneskenes synder. – *Koranen*: islams hellige bog, indeholder Allahs ord, som de er åbenbaret for Muhammed under hans henrykkelser.
- 126 *Avicenna* (980-1037): iransk filosof. Udarbejdede på grundlag af islam og gr. filosofi en afklaret monotheisme, der har haft betydning bl.a. for udviklingen af skolastikken, se n.t.s. 95, *Thomas*. Forkæret af både muslimer og kristne.